

Sygn. akt I CSK 112/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku D. G.

przy uczestnictwie J. M., U. M. i Miasta W.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 grudnia 2013 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika Miasta Stołecznego W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 11 maja 2012 r.

**uchyła zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 3 lutego 2011 r. stwierdził, że własność nieruchomości objętej wnioskiem nabyli z dniem z dniem 1 października 2005 r. wnioskodawczyni D. G. w ½ części orz uczestnicy postępowania J. M. i U. M. na zasadzie wspólności ustawowej w ½ części, przyjmując za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia i wnioski.

W 1912 r. P. M. nabył prawo własności ½ części nieruchomości objętej wnioskiem w sprawie niniejszej. Po śmierci P. M. przedmiotowy grunt użytkowali jego syn C. M. wraz z żoną I. M., a po ich śmierci, przynajmniej od dnia 13 marca 1994 r., objęli go we współposiadanie samoistne wnioskodawczyni oraz uczestnicy postępowania J. M. i U. M. Współposiadacze ci mogą doliczyć do okresu swojego posiadania czas posiadania swoich poprzedników, co – uwzględniając treść art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.) – pozwala stwierdzić, że nabyli oni przez zasiedzenie z dniem 1 października 2005 r. własność przedmiotowej nieruchomości przez zasiedzenie.

Sąd Rejonowy uznał za bezzasadny zarzut uczestnika Miasta W., że wskutek wytoczonego przez niego w 1997 r. powództwa o wydanie nieruchomości, której dotyczy postępowanie w niniejszej sprawie, nastąpiło przerwanie biegu zasiedzenia. Wskazał przy tym, że przedmiot postępowań w obu tych sprawach nie jest tożsamy. Niezależnie od tego zauważył, że oddalenie wzmiankowanego powództwa windykacyjnego uchyliło – *ex tunc* - skutek przerwania biegu zasiedzenia.

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem zaskarżonym skargą kasacyjną oddalił apelację uczestnika miasta W. od postanowienia Sądu Rejonowego, aprobując w całej rozciągłości przyjęte za podstawę tego orzeczenia ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną.

W skardze kasacyjnej, opartej na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c., uczestnik Miasto W. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz poprzedzającego je postanowienia Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie – wydanie orzeczenia co do istoty sprawy i oddalenie powództwa, podnosząc zarzuty naruszenia:

- art. 172 k.c. w związku z art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (dalej: „ustawa z dnia 28 lipca 1990 r.”), ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) oraz art. 123 § 1 pkt 1 w związku z art. 175 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wskutek uznania, że wnioskodawczynie oraz uczestnicy J. M. i U. M. spełnili warunki nabycia nieruchomości przez zasiedzenie, oraz - art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie – wbrew zebranemu materiałowi dowodowemu – że nieruchomość objęta pozwem o wydanie nie była tożsama z nieruchomością stanowiącą przedmiot postępowania w sprawie niniejszej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu podniesionego w ramach podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania, należy stwierdzić, że jest on nieusprawiedliwiony. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, aprobowany przez skład orzekający, zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej, gdyż – stosownie do art. 398³ § 3 k.p.c. - podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. m.in. wyroki: z dnia 20 marca 2009 r., II CSK 611/08, nie publ. i z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 372/09, nie publ. oraz postanowienia: z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 356/08, nie publ. i z dnia 30 lipca 2012 r., II CSK 10/12, nie publ.). Bezpodstawnie pominięcie przez sąd drugiej instancji część zebranego w sprawie materiału, mogące mieć wpływ na wynik sprawy, usprawiedliwiałoby ewentualnie zarzut naruszenia art. 382 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., którego skarżący jednak nie podniósł.

Skardze kasacyjnej nie można natomiast odmówić słuszności z uwagi na podniesiony przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa materialnego. W związku z powołaniem tych zarzutów trzeba podkreślić, że ich ocena może być dokonana w sposób prawidłowy przez pryzmat ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia. Należy przy tym pamiętać, że w obowiązującym modelu apelacji pełnej sąd drugiej instancji ma obowiązek samodzielnie ocenić zgromadzone w sprawie dowody i w oparciu o ten materiał dokonać własnych,

jednoznacznych i stabilnych ustaleń faktycznych oraz subsumcji stanu faktycznego do właściwej normy prawa materialnego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55).

Sąd Okręgowy, oddalając apelację uczestnika Miasta W., stwierdził, że aprobejuje ustalenia faktyczne i ocenę prawną przyjęte za podstawę zaskarżonego postanowienia. Należy więc zauważyć, że ustalenia przytoczone przez Sąd Okręgowy za Sądem pierwszej instancji są niekompletne i nieprecyzyjne, co uniemożliwia dokonanie oceny zasadności rozważanej podstawy skargi kasacyjnej. Przede wszystkim nie wskazują one, kto – obok P. M. – był współwłaścicielem nieruchomości objętej wnioskiem w sprawie niniejszej, a także czy bezpośredni następcy prawni P. M., a w dalszej kolejności wnioskodawczyni i uczestnicy J. M. oraz U. M., objęli w samoistne posiadanie całą tę nieruchomość, czy jedynie jej część, ewentualnie jaką. Motywy zaskarżonego postanowienia nie zawierają odpowiedzi na te pytania. Sąd Okręgowy, posługując się zwrotami: „nieruchomość objęta wnioskiem”, „przedmioty grunt” (użytkowany przez C. M. i I. M.) oraz „przedmiotowa nieruchomość” (przejęta we współposiadanie przez D. G., J. M. i U. M.) nie sprecyzował, co rozumie przez te określenia. Nie jest zatem jasne, czy przesłanki zasiedzenia zostały przez Sąd Okręgowy odniesione do przedmiotu zasiedzenia wskazanego we wniosku oraz czy rozważono je z uwzględnieniem zasady, zgodnie z którą własność nieruchomości przez zasiedzenie może nabyć jedynie posiadacz niebędący jej właścicielem.

Stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez posiadacza niebędącego jej właścicielem w drodze zasiedzenia uwarunkowane jest spełnieniem łącznie dwóch przesłanek: samoistnego posiadania oraz upływu czasu, którego długość zależy od dobrej lub złej wiary posiadacza w chwili nabycia posiadania (art. 172 k.c.). Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni oraz uczestnicy J. M. i U. M. nabyli w drodze zasiedzenia określone udziały we współwłasności nieruchomości objętej wnioskiem z dniem 5 października 2005 r. Nie wyjaśnił jednak w ogóle, na jakich podstawach doszedł do takiej konkluzji. Nie wskazał również żadnych okoliczności usprawiedliwiających ocenę wniosku przez pryzmat art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r.

Zastosowanie przepisów prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego przez sąd drugiej instancji stanu faktycznego oznacza wadliwą subsumcję tego stanu do zawartych w nich norm prawnych, a brak stosownych ustaleń nie pozwala skutecznie odeprzeć zarzutu naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: dnia 11 marca 2003 r., V CKN 1825/00, nie publ.; z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 76/12, nie publ. oraz z dnia 27 czerwca 2013 r., III CSK 270/12 nie publ.). Uchybienia te nie stanowią przeszkody do wskazania na oczywistą bezzasadność zarzutu naruszenia ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), gdyż formułując ten zarzut skarżący nie wskazał konkretnego przepisu powołanej regulacji, który – w jego ocenie – miałby zostać naruszony

Z względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji postanowienia.